

Omvärldsrapport November 2022

Innehåll

Avgörande faktorer inför 2024	3
Omvärldsanalys	4
Arbetet med omvärldsrapporten	5
MEGA-trender	6
Omvärlden och våra nio övergripande mål till 2040	8
1. Jämlik	9
2. Delaktig	10
3. Aktiv	11
4. Natur	12
5. Klimat	13
6. Grannskap	14
7. Vardag	15
8. Innovation	16
9. Arbete	17
EU-beslut och ändringar i lagstiftning	18

Avgörande faktorer inför 2024

Prioritera insatser som bidrar till:

Att vi **minskar skillnader** mellan olika befolkningsgrupper och områden och satsar där behoven är som störst.

Att vi ökar vår **kommunikation med invånarna** i syfte att nå deltagande, delaktighet och förmedling av vad som är samhällets bästa. Vi behöver utveckla en metod för att ta upp komplexa samhällsfrågor i dialog med andra.

Att vi både skyddar och gör insatser för att öka den **biologiska mångfalden** för att säkerställa den natur som är en av våra unika kvaliteter.

Att vi hanterar **klimatutmaningen** genom att öka farten i omställningen och ger förutsättningar för ett liv helt utan klimatpåverkan.

Att vi bygger och utvecklar **bostadsområden** som ger de goda mötena och inte delar upp oss i grupper.

Att vi **samverkar** i syfte att hantera omställningen till ett hållbart samhälle med civilsamhälle, näringsliv och universitet. Samtidigt hitta sätt att tillsammans motverka den brottslighet som kan följa med stora ekonomiska satsningar.

Att vi skapar miljöer och sammanhang som **unga kvinnor** uppskattar för att därmed skapa en kommun som lockar fler.

Att vi har ett tydligt **ledarskap** som kan vara ett stöd i tider av oro för framtiden och en pågående omställning.

Att vi tillsammans med andra aktörer utforskar **framtidsbilden** "ett hållbart Luleå med 100 000 invånare" och söker efter de innovationen som kan behövas för omställningen.

Omvärldsanalys

Omvärldsbevakning är en systematisk process där vi samlar in och sedan analyserar information från omvärlden. Därefter drar vi slutsatser för att förbättra och utveckla vår verksamhet samt för att hantera möjligheter, risker och formulera strategier.

Omvärld är den värld vi inte kan påverka direkt dvs den ligger utanför kommunen som organisation och oftast även utanför Luleå som geografiskt område. Vi kan inte påverka omvärlden men händelser i den påverkar oss direkt eller indirekt.

Huvudfrågor:

- 1** Vad händer? Leta långsiktiga förändringar och trender. Vidga sinnet och leta öppet. En trend har en riktning och ett område. Vad händer och vart bär det hän?
- 2** Varför händer detta? Varifrån kommer det? Drivkrafter tas fram. Fokusera och börja analysen.
- 3** Vad innebär det för oss i Luleå kommun? Analysera möjlig direkt och indirekt påverkan. Effekter och konsekvenser tas fram.
- 4** Vad behöver vi göra? Ge åtgärdsförslag på när och hur vi bör hantera effekter och konsekvenser.

Den öppna insamlingen av spaningar med hjälp av intranätet sker under våren:

Spaningen tar fram trender som kan påverka medborgare, företag, partners, organisationer och kommunen som organisation på lång sikt. Vår verksamhet kan påverkas direkt av trenden eller indirekt genom exempelvis medborgarna.

Med hjälp av de övergripande målen till 2040 hanterar vi också de globala målen i Agenda 2030, se illustration på sista sidan.

Under analysen:

Fråga 1 och 2 ligger utanför kommunen som organisation.

Fråga 3 och 4 har organisationen i fokus.

Arbetet med omvärldsrapporten

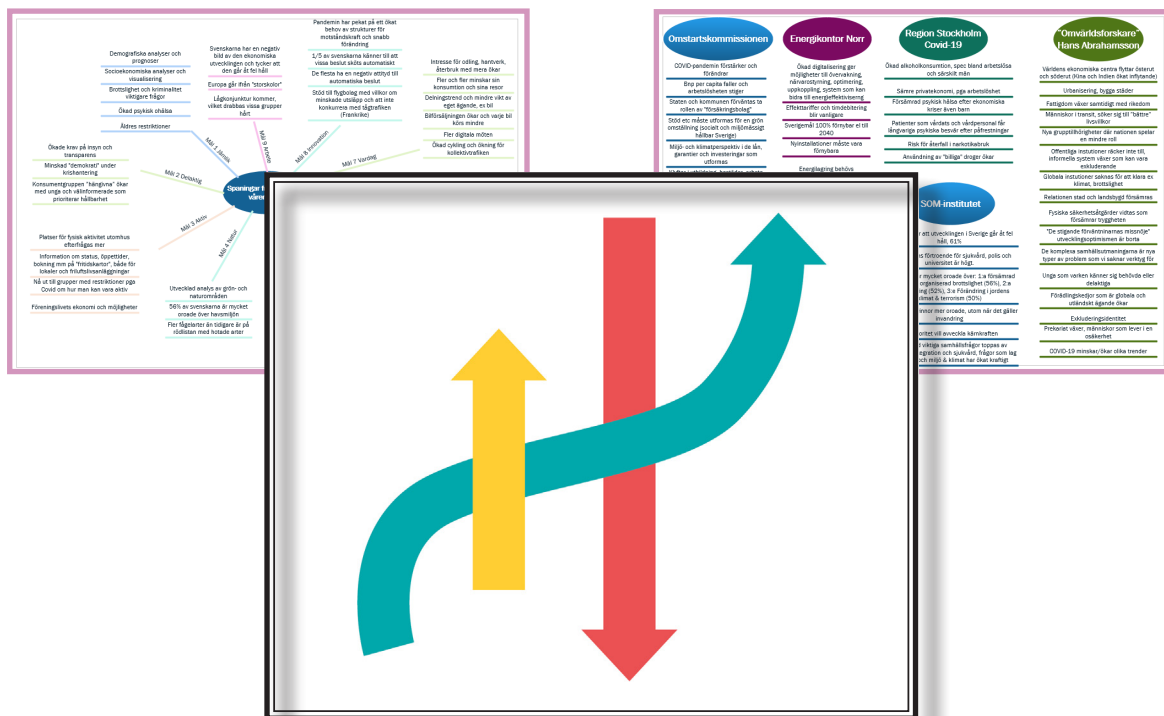
Vi har använt tidigare omvärldsrapport, trendspaningar från intranätet, analyser från nämnder och olika organisationer som underlag. Arbetet har utförts av olika tjänstepersoner i Luleå kommun under 2022.

Årets omvärldsarbete började med en insamling av spaningar med hjälp av intranätet och alla kommunanställda bjöds in att bidra. Totalt kom ett 15-tal enskilda spaningar in sorterade under de nio övergripande målen.

Planering & analys på kommunstaben pakerade materialet från trendspaningen till en mind-map. Avdelningen gjorde också en sammanställning av inkommet material från nämnder och förvaltningar. Sedan kompletterades underlaget med olika rapporter från större, officiella organisationer som Demokratirådet, Kairos Future, Klimatpolitiska rådet och SOM-institutet samt andra större kommuner.

Utkastet till analys rapport har skickats ut till tjänstepersoner som bidragit med grundmaterial för synpunkter och kommentarer.

Planering & analys har sedan färdigställt rapporten och publicerat den.

MEGA-trender

Sveriges kommuner och regioner (SKR) presenterade i september 2021 "Vägval för framtiden 4" med ett antal övergripande förändringskrafter. Dessa presenteras här i förkortad form. Ytterligare en mega-trend (biologisk mångfald) har lagts till och den handlar om den globala förändringen som pågår när det gäller arter och livsmiljöer.

De globala mega-trenderna påverkar såväl Sverige som övriga världen. Oavsett om förändringarna utgör möjligheter eller hot, så behövs lokala strategier för att möta dem. De som bäst förstår och förmår att hantera dessa förändringskrafter kan också bäst dra fördelar av dem.

Globalisering

Stater och samhällen över hela världen knyts samman i ömsesidiga beroendeförhållanden. Trenden bygger på öppenhet och frihet avseende handel, investeringar och kapital samt av information och teknologi. Globaliseringen är en följd av politiska beslut och en konsekvens av minskade kommunikations- och transaktionskostnader genom ny teknik.

Globaliseringen har två sidor. Globalisering och frihandel har gett världen en ökad ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Genom globaliseringen sprids kunskap, kultur och teknik som kan användas till att skapa välstånd. Samtidigt finns det många som framhåller att globaliseringen också förflyttar makt från nationer till marknaden, skapar inkomst- och förmögenhetsklyftor samt har negativ inverkan på klimat och natur.

Den ökade nationalismen och politisk populism som syns på olika håll, tillsammans med spänningar mellan aspirerande stormakter kan innebära att globaliseringen bromsas upp.

Demografiutmaning

Ett lands ekonomi och arbetsmarknad påverkas av den demografiska utvecklingen. Efterfrågan på välfärdstjänster varierar över tiden beroende på befolkningens storlek och ålderssammansättning vilket kräver att samhällsplanering och finansiering hänger med.

Den tydligaste demografiska trenden i västvärlden är låga födelsetal och ökad livslängd. Trenden leder till ett större behov av omsorg, vård och utbildning, som sätter press på välfärdssystemen och på kompetensförsörjningen.

Sverige står inför stora demografiska påfrestningar, men läget är bättre här än i många andra EU-länder.

Migrationsfrågan skapar oenighet såväl inom som mellan länder och har i en del länder förändrat det politiska landskapet. När styrkeförhållanden mellan nationalstat och globalisering, mellan slutenhet och öppenhet, står i fokus är det ofta migrationen som står i centrum för debatten. De viktigaste orsakerna till att människor flyr från sitt land är klimatförändringar, krig, korrup­tion samt stora ekonomiska skillnader. Inget tyder på att antalet flyktingar i världen kommer att minska.

Klimatförändring

Koldioxidutsläpp leder till en allt snabbare global uppvärmning, vilket nationer och människor över hela världen måste förhålla sig till. För världen medför klimatförändringarna en ökning av katastrofer och kriser i form av översvämningar, torka, stormar, utslagna ekosystem, nya sjukdomar, konflikter om vattenresurser samt människor på flykt.

Det är oundvikligt att ett förändrat beteende och andra vanor behövs när det gäller transporter, mat, samt produktions- och konsumtionsmönster.

Ny teknik kommer sannolikt att spela en mycket viktig roll i omställningen. Men ny teknik kommer inte ensamt att lösa klimatkrisen. Livsstilar och konsumtionsmönster kommer också att ha stor betydelse för hur väl vi lyckas.

Det är tydligt att det nu är mer bråttom än tidigare att minska de klimatpåverkande utsläppen.

Ny teknik

Begrepp som digitalisering, bioteknik, artificiell intelligens, Big data och nanoteknik har vi alla hört talas om. När nya tekniker utvecklas och börjar samverka ökar tempot i omvandlingen och det sker just nu omvälvande förändringar i samhället. Såväl arbetsmarknad som välfärdstjänster kommer att påverkas på en rad olika sätt liksom kraven på utbildningssektorns förmåga att utbilda rätt kompetenser för morgondagen.

Ny teknik bidrar inte bara till ett ökat välbefinnande utan förändrar också vårt sätt att leva och hur vi uppfattar vår omvärld, vilket tydliggörs av den ökade användningen av digitala tjänster. Stora förhoppningar ställs på att teknik i olika former ska bidra till lösningar för att hantera alla samhällsutmaningar. Samtidigt kan ny teknik missbrukas och medföra nya risker och problem. Frågor om ansvarsfull teknikutveckling, säkerhet och etik blir allt viktigare.

Det är lättare att förutspå hur ny teknik kan användas än att förutse hur tekniken påverkar våra beteenden. Vi ser vi inte konsekvenserna förrän tekniken funnits en tid.

Tekniska framsteg förändrar också styrkeförhållanden. Enskilda personer och platser som inte lyckas anpassa sig och förändra sig i takt med den tekniska utvecklingen kan drabbas hårt.

Värderingsförändring

Människors värderingar påverkas av förändringar i omvärlden och påverkar i sin tur länders och platsers kultur och utveckling. Det är människors värderingar som i hög utsträckning avgör om ett land kan bygga upp fungerande institutioner, om människor

känner tillit till varandra, är toleranta mot olikheter och om de uppmuntrar kreativitet och entreprenörskap. Människors värderingar påverkas av ny teknik och tillgång till kunskap, men också av mer utdragna demografiska och institutionella förändringar i samhället eller av enstaka händelser i historien. Förändrade värderingar följer ofta av generationsskiftet.

Grundläggande värderingar uppstår tidigt i livet och förändras vanligtvis rätt lite, om vi inte ställs inför omvälvande händelser eller om människor som vi står nära och litar på påverkar oss.

Globalisering och nya kommunikationstekniker har inneburit att idéer, trender, kunskap och även desinformation får snabbare spridning och når fler människor än tidigare.

Skillnader i värderingar mellan olika individer ur samma generation har ökat och kommer troligtvis att fortsätta att öka.

Biologisk mångfald

Den sjätte massutrotningen av arter har inletts och det nya, jämfört med tidigare, är att den orsakas av en art, människan. Den femte massutrotningen skedde när dinosaurerna dog ut, tillsammans med många andra arter troligen av en meteor.

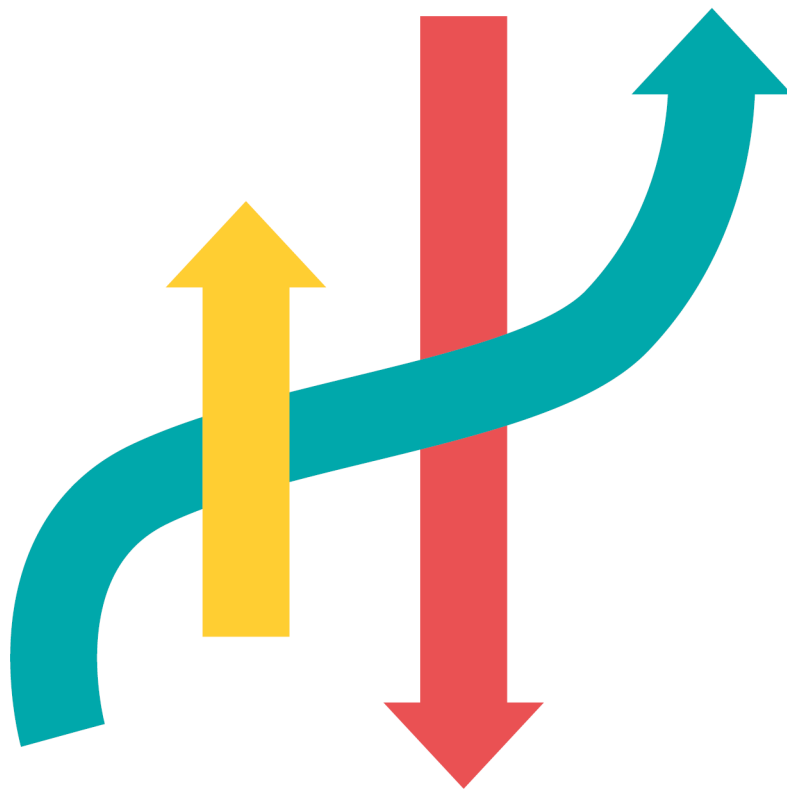
Vi förstör gradvis och accelererande det vi är beroende av och när den biologiska mångfalden minskar rubbas balanser i ekosystemen. Detta påverkar grundläggande värden som mat att äta, ren luft att andas och vatten att dricka.

Allt fler människor med en allt högre konsumtionsnivå påverkar naturliga livsmiljöer negativt, med skogsbruk, jordbruk, fiske, dammbyggen, föroreningar med mera.

Vi använder långt mer av naturens resurser än vad den tål. Exploateringen gör till exempel att världens population av ryggradsdjur har minskat med 68% sedan 70-talet. Living Planet Report uppskattar att en miljon arter är hotade.

Enskilda personer, företag och platser gör nu insatser för att restaurera, skydda och bevara livsmiljöer och arter. Dessa initiativ kommer inte att räcka till för att vända utvecklingen.

Omvärlden och våra nio övergripande mål till 2040

Luleås invånare... har en god och jämlik hälsa

Målet syftar till att ge förutsättningar för jämlika livsvillkor, god hälsa och livskvalitet för alla i Luleå genom att uppmärksamma olika villkor avseende kön, ålder, grupper

1 JÄMLIK

Händelser i omvärlden:

- Sverige har en hög social jämlikhet men skillnaderna i levnadsförhållanden ökar
- I den politiska debatten minskar helhetssynen
- Skolan är inte likvärdig och förskolans betydelse ökar
- Vanligare med polariserade grundläggande värderingar
- Unga är mer toleranta till personer med annan bakgrund och uppmärksammar kränkningar
- Ökad individualisering och eget ansvar i fokus
- Mellanmänsklig tillit är kvar på en hög nivå i Sverige
- Organiserad kriminalitet som utnyttjar välfärdssystemen
- Kriget i Europa driver på inflationen som försämrar hushållens ekonomi när priser ökar

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Utsatta grupper i behov av mer stöd
- Individens behov dominerar över samhällets och majoritetens bästa
- Ekonomisk utsatthet ökar
- Välfärdsbrott påverkar tillit negativt

Påverkan på kommunen som organisation

Behov av samverkan för att utveckla välfärdstjänster.

Fler kompensationsåtgärder och förändrat arbetssätt.

Ökade kostnader för olika stöd.

Stärkt etiskt förhållningssätt för att minska brottslighet.

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Ta fram kunskap om vad som påverkar skillnaderna i levnadsförhållanden
- Fokusera på tidiga insatser för att förebygga och främja
- Tydliggör vad som är samhällets bästa i olika situationer
- Arbete för att stärka tillit och förtroende
- Utveckla etiskt förhållningssätt och kontrollsystem för välfärdsstjänster
- Utforma insatser så att det når dem med störst behov

Luleås invånare... är delaktiga i samhällets utveckling

Målet syftar till att försvara demokratin, att öka möjligheterna till delaktighet, att driva dialoger och att nå en jämställd representation.

2 DEL AKTIG

Händelser i omvärlden:

- Mer digitalt tillgänglig information som ofta håller sig inom "sin" grupp
- Hög kännedom om alternativ och personlig nytta i fokus
- Extrema åsikter mer synliga och spridda
- Medborgarens perspektiv ökar i betydelse
- Splittrat informationslandskap som gör det svårare att nå ut
- Unga och kvinnor undviker politiska uppdrag av oro för hot och hat
- Ökade krav på politiska beslut i polariserande frågor

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Ökad digitalisering medför ökad sårbarhet
- Tillit urholkas och konflikter växer
- Egna sanningar minskar mängden gemensam kunskap
- Grupper av befolkningen är inte med
- Protest-stormar växer snabbt och tar sig fysiska uttryck
- Den politiska representationen utarmas
- Konflikter uppstår i komplexa frågor

Påverkan på kommunen som organisation

Vanligare med hot och skadegörelse
Tid och resurser går åt till att hantera de som hörs mest
Ökade krav på närvaro, svar, dialog och öppenhet
Samverkan och arbetsätt som hanterar komplexa frågor behövs
Behov av en mer invånarnära dialog i fler frågor
Svårare att rekrytera politiska företrädare

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Säkerställa ett arbete som minskar polarisering och levererar fakta
- Bygga upp kommunikation med en mångfald av kanaler och plattformar
- Skapa en plattform för engagemang och dialog med nya former för möten som även kan hantera komplexa frågor
- Säkerställa möjligheter till delaktighet för utsatta grupper
- Ge stöd till unga förtroendevalda

Luleås invånare... har ett socialt, kulturellt och fysiskt aktivt liv

Målet syftar till att nå ett aktivt föreningsliv, att ge upplevelser, att öka möjligheterna att utöva och delta.

3

AKTIV

Händelser i omvärlden:

- Teknik som förändrar fysisk aktivitet
- Barn och unga rör sig allt mindre
- Minskat intresse av att engagera sig i föreningslivet
- Fokus på hälsa samtidigt som hälsan blir sämre
- Andelen som motionerar är oförändrad
- Digital kunskap har ökat i fler målgrupper, ett digitalt språng

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- De som är aktiva blir mer aktiva men de som är inaktiva blir ännu mer inaktiva
- Föreningslivet bygger på ett fåtal eldsjälar och blir sårbart
- Ökning av övervikt och fetma

Påverkan på kommunen som organisation

Svårare att nå ideella krafter genom föreningslivet
Ökat behov av stöd till föreningar
Ge grunder för att vara aktiv under uppväxten

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Hitta metoder för att minska isolering
- Friskvårdssatsningar
- Främja möjligheterna och ge stöd till aktiviteter utan formella "föreningskrav"
- Ordna fler möjligheter till aktiviteter utan avgifter
- Uppmärksamma, stötta och samarbeta med civilsamhället

Luleås...

naturvärden finns kvar och har plats att utvecklas

Målet syftar till att stödja den biologiska mångfalden, att försvara våra viktiga resurser skogen & havet och att förstärka möjligheten att vara i naturen.

4

NATUR

Händelser i omvärlden:

- Naturen ges egna rättigheter och talan i rättsliga processer
- Ökad medvetenhet om att livsstil och utveckling har negativa effekter
- Skogar med höga värden avverkas eller bränns ner
- Växtzoner flyttar med förändringar i klimatet
- Fler konflikter som handlar om naturens olika värden
- Minskning av pollinerande insekter
- Svenskarna har en ökande oro för havet

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Utarmade ekosystem som gör samhällen mindre robusta för förändringar
- Livsmedelsproduktionen minskar
- Besvikna medborgare som ser en negativ utveckling
- Fler konflikter om markens användning vid planering och exploatering

Påverkan på kommunen som organisation

Svårigheter att hantera komplexa frågor i en hög tillväxttakt
Ökat behov av kunskap om naturens värden (ekosystemtjänster) och dess betydelse för ett attraktivt samhälle
Ökade kostnader för kompensationsåtgärder när ekosystem ska eller har exploaterats

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Samhällsplanering som hanterar och säkerställer naturens värden
- Information och utbildning om ekosystemtjänster
- Sköta och utveckla grönområden och skyddade områden
- Kommunikation om vikten av varsamhet om de gröna värdena

Luleå... har ingen påverkan på klimatet

Målet syftar till att vi ska bli energieffektivare, att öka användningen av förnybara bränslen, öka andelen hållbara färdstätt och att producera förnybar energi.

5

KLIMAT

Händelser i omvärlden:

- Temperaturökningen större än väntat, mycket tyder på att ökningen blir över två grader
- Fler extrema väderhändelser och ökande försäkringskostnader
- Koldioxidhalten i atmosfären fortsätter att öka
- Mycket snabbt ökande efterfrågan på el
- Växande ungdomsrörelse med global spridning som kräver politisk handling
- Kriget i Europa har lett till höga energipriser och visar på brister i energisystemen
- Svenskarna har en ökande oro för klimatet

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Ökande kostnader för anpassning till förändrat klimat
- Stora kostnader efter extremväder
- Stark opinion driver på samtidigt som en majoritet inte agerar alls
- Ökad efterfrågan på el som leder till brist och prisökningar

Påverkan på kommunen som organisation

Ökande kostnader för beredskap och insatser vid extremväder
 Ökade kostnader för el och fossila bränslen
 Stor påverkan på alla verksamheter när omställningen till fossilfritt samhälle har startat
 Hantera en opinion med många unga som kräver åtgärder
 Hantera oro som bidrar till ökad psykisk ohälsa främst bland unga och kvinnor

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Tydliggöra behovet av omställning och vidta snabba åtgärder
- Samverka med andra aktörer
- Vidta åtgärder som förändrar resor och transporter
- Organisera beredskap för att hantera klimatförändringar
- Ge förutsättningar för klimatsmarta beteenden

Luleås invånare... bor i ett gott grannskap

Målet syftar till att nå goda bostadsområden, att öka tryggheten, att bo nära till service och skola och en ökad tillgänglighet för alla.

6 GRANN SKAP

Händelser i omvärlden:

- Samtidigt en ökad grov brottslighet som utsattheten för brott minskar
- Mötesplatser i bostadsområden förfaller eller tas bort och granngemenskapen minskar
- Den digitala gemenskapen stärker inte granngemenskapen
- Utbudet av service minskar i utsatta områden samt på glesbygden
- Människor lever i skilda områden med ökande "bostadsklyftor"
- Fler söker en mix av urbant och lantligt
- Fler unga står utan ekonomiska möjligheter att själv ordna en bostad
- Samhällets sårbarhet är i fokus

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Samhällsplaneringen blir mer och mer komplex med fler perspektiv att hantera
- Gängkriminalitet som påverkar hela bostadsområden
- Sämre ekonomiska förutsättningar att ge samma service överallt
- Händelser som påverkar samhällets olika strukturer och ökar sårbarheten

Påverkan på kommunen som organisation

Hantera upplevd otrygghet

Visa kommunens närvaro och service i hela det geografiska området

Ökat behov av medborgardialog

Ökat behov av kunskap om segregationens orsaker och lösningar

Stöd till åtgärder som stärker grannskapet

Ökande kostnader för att hantera krisberedskap

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Hantera krav på service med nya lösningar och samverkan
- Bygga samverkan och involvera boende för trygghet, säkerhet, trivsel i bostadsområden
- Verka för fler mötesplatser nära bostäderna
- Värna befintligt hyresbestånd

Luleås invånare... har ett hållbart vardagsliv

Målet syftar till att öka mängden närproducerat, att effektivisera resursanvändningen, att minska avfallsmängderna, att öka återbruk och återvinning.

7 VAR DAG

Händelser i omvärlden:

- Stort fokus på elfordon
- Internethandel ökar och den fysiska handeln minskar
- Återbruk och återanvändning ökar
- Fler väljer att minska sin tid för lönearbete och att minska sin konsumtion
- Svenska fordons årliga körsträckor minskar
- Unga söker sig till platser och företag som har en tydlig agenda för hållbarhet

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Ökad efterfrågan på närproducerat
- Bebyggelse på jordbruksmark minskar möjligheterna att odla
- Elfordon behöver laddinfrastruktur
- Internethandel ökar transportarbetet

Påverkan på kommunen som organisation

Nya arbetssätt och lösningar behövs för att effektivisera och ställa om vägtrafiken
Ökat behov av utrymme för gång och cykel
Behov av fler lösningar för återbruk
Öka kunskap om och hitta former för en cirkulär ekonomi
Öka samverkan i samhällsplaneringen
Ta fram en tydlig agenda för hållbarhet

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Stödja närproducerat
- Säkerställa utrymme för gång och cykel
- Medverka i uppbyggnaden av en infrastruktur för elfordon
- Samnyttja olika resurser som lokaler, fordon etc
- Hantera resurser effektivare, återbruka, spara och byt ut

Luleå...

är ett ledande nav för tillväxt och innovation

Målet syftar till att få fler företagare i nya branscher, att utveckla teknik för framtiden, att bygga hållbart, att nå ett gott företagsklimat och att öka digitaliseringen.

8 INNO VATION

Händelser i omvärlden:

- Rutiner, tillsyn med flera arbetssätt ersätts av robotar och automatisering
- Digitalisering som ökar samhällets sårbarhet och förstärker ohållbara system
- Digitalt språng har ökat mognad och tvingat fram beteendeförändringar
- Industrins omställning leder till stora investeringar för innovationer som minskar klimatpåverkan
- Nya affärsmodeller växer sakta fram
- Ökad tillgång till digitala verktyg och bredband

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Fler automatiserade arbetsuppgifter och yrken som försvinner
- Äldre regelverk och strukturer hindrar
- Fler digitala kontakter och minskat antal fysiska möten
- Fler och fler digitala tjänster men ingen eller liten effektivisering och samhällelig nytta
- Ökad efterfrågan på sällsynta mineraler som leder till konflikter och höjda priser
- Digitalisering som driver på cirkularitet och social rättvisa

Påverkan på kommunen som organisation

Ökat behov av förändringsförmåga och omställning
Kompetensbrist och ökat utbildningsbehov
Klarlägga behov av förändring och hitta rätt lösningar som ger den breda samhällsnyttan
Bevaka att kunskap och erfarenhet inte förloras vid digitalisering

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Bättre hantera och stödja innovationskraft
- Samverka med andra aktörer för hela samhällets omställning
- Hitta former som omhändertar invånarnas förslag
- Ta fram metoder för att bedöma innovationernas nytta i förhållande till hållbar utveckling
- Stötta lokala initiativ för en delningsekonomi och cirkularitet

Luleås invånare... har arbete

Målet syftar till att ha en hög kunskapsnivå, ha bra och tillgängliga områden för arbetsplatser, att ge möjligheter till praktik och validering av kompetens.

9

ARBETE

Händelser i omvärlden:

- Svårare att rekrytera, vissa kompetenser saknas helt
- Stora näringslivssatsningar som påverkar arbetsmarknaden
- Långtidsarbetslösa och unga har svårare att komma in på arbetsmarknaden
- Unga talanger värderar sitt bidrag till samhällsnyttan högre än lön och egenintresse
- Negativ bedömning av den svenska ekonomin
- Demografisk förändring med ökad andel äldre

Övergripande, långsiktiga konsekvenser samt hot & möjligheter

- Ökande krav på arbetsgivaren och ledarskapet
- Behov av att hantera en ökad andel äldre anställda
- Arbetssätt och arbetsplatser förändras snabbt
- Högre krav på formell kompetens

Påverkan på kommunen som organisation

Ökad konkurrens om personal och högre kostnader för rekrytering

Ökande krav på ledare i tider av oro i omvärlden

Hantera en ökad inflyttning för arbete och ge unga kvinnor fler möjligheter

Fler som når godkända betyg från gymnasiet

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

- Samverka med andra aktörer för att gemensamt rekrytera
- Ge förutsättningar för etableringar och fler verksamheter
- Bygga former, metoder och strukturer för ett lärande under arbete och att hantera en ökad rörlighet
- Stärka ledare och ge förutsättningar för nya förhållningssätt
- Utveckla skolmiljön och lärandet
- Ge arbetsvillkor som gör att fler vill förlänga sitt arbetsliv

EU kan påverka

Nedan finns några mycket korta sammanfattningar om vad sker i EU och som kan påverka kommuner i Sverige.

Läs mer om dem i underlaget På gång inom EU, våren 2022 som finns hos SKR.

Next Generation EU

Ny långtidsbudget och ett återhämtningspaket som ska vara ett samlat ekonomiskt stödpaket.

Den gröna given

EU:s färdplan för grön tillväxt och återhämtning med målet att uppnå ett klimatneutral och socialt rättvist EU år 2050.

EU – En jämlikhetsunion

EU:s jämlikhetsunion för att försvara EU:s värderingar och bidra till jämlikhet oavsett kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller tro, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Handlingsplan för demokrati

För att hantera den demokratiska utmaningen som utmanas.

CEMR-deklarationen ses över

CEMR-deklarationen är ett verktyg för kommuner och regioner att främja jämställdhet mellan kvinnor och män samt integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten.

Ett klimatneutralt EU 2050

Målet om klimatneutralitet till 2050 förankrades under våren 2021 genom den europeiska klimatlagen. Den omfattar en höjning av EU:s ambition för minskade utsläpp till år 2030, till 55 procent.

Renoveringsvågen

Kommissionen presenterade i oktober 2020 en strategi för att fördubbla energieffektiviseringsstakten och samtidigt skapa jobb genom renovering av bebyggelsen, den så kallade renoveringsvågen.

Offentliga aktörer ska vara föregångare och gröna upphandlingskriterier ska utvecklas.

Direktivet om energieffektivitet revideras

Det blir fler krav på energieffektivitet i offentlig verksamhet.

Direktivet om byggnaders energiprestanda

Presenterades december 2021 och omfattar flera nya krav på byggnaders minimala energiprestanda. Krav som även gäller befintliga byggnader.

EU:s taxonomi för hållbara aktiviteter

EU:s gemensamma klassificeringssystem – eller taxonomi – ska fungera som ett verktyg för att definiera vad som kan anses vara hållbara aktiviteter och investeringar inom bland annat industri, byggnader, energi, transporter, vatten och avfallshantering.

EU:s avloppsdirektiv revideras

Direktivet är föråldrat och inte driver miljöskyddet tillräckligt kraftfullt.

Cirkulär ekonomi och avfall

Ny handlingsplan för att mobilisera industrin för en cirkulär ekonomi, där Europa ska leda utvecklingen kring bland annat engångsplaster och mikro-plaster. Produkters reparerbarhet ska stärkas.

Översyn av regler om luftkvalitet

En del av den gröna given. Direktivet ses över och anpassas till WHO.

Mobilitet och infrastruktur

En del av den gröna given. En ny strategi som pekar på elektrifiering och digitalisering som viktiga delar för omställning och hållbar mobilitet. Till strategin finns också en handlingsplan.

Revidering av TEN-T-förordningen

EU har definierat nio prioriterade kärnkorridorer som ska utvecklas fram till 2030 för att vara ryggraden i Europas transportsystem.

Ramverk för hållbara transporter i städer

Fokuserar på kollektiv-, gång- och cykeltrafik i städer med mer än 100 000 invånare.

Europas digitala decennium

Digitalisering av ett prioriterat område och omställningen är sammankopplad med andra prioriteringar. Direktiv om säkerhet ingår.

EU:s landsbygdspolitik

Kommissionen avser inrätta en s.k. landsbygdsgiv, som ska främja samarbetet mellan förvaltningsnivåer för att nå en mer sammanhållen landsbygdspolitik. .

Ny handlingsplan för social ekonomi

För att stärka förutsättningarna för bland annat sociala företag, kooperativ, föreningar etc.

Rekommendation om blandat lärande

Rekommendationer om undervisning som blandar digitala och analoga verktyg.

Kreativa Europa

Medfinansiering till projekt inom kreativa och kulturella sektorer.

Ändringar i svensk lag och förordning

Nedan finns korta sammanfattningar av nya och kommande ändringar i svensk lag och förordning. Läs mer om dem på regeringens hemsida.

- Nytt statsbidrag för våldsförebyggande arbete som Jämställdhetsmyndigheten ska fördela.
- Kommunallagen får tillägg som ger möjligheter att använda automatiserat beslutsfattande i vissa typer av ärenden.
- Skärpta krav vid upphandling av fordon för att främja renare och energieffektiva fordon.
- Tydligare regler för tillgängliggörande av data, om format, avgifter, rättigheter mm.
- Fjärrvärmekunder ska kunna styra och minska sin energianvändning, krav på mätning på lägenhetsnivå, information på fakturan mm.
- Ny konsumentköplag med stärkt skydd och moderniseringar.
- Möjligt att besluta om tillträdesförbud till badanläggningar och bibliotek.
- Den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt som ska vara en undersköterska.
- Nya bestämmelser som tydliggör skyldigheter som säkerställer barns bästa när vård enligt LVU upphör.
- Skolinspektionen ges ökade möjligheter att stänga skolor med allvarliga brister.
- Kommunerna ska ta kontakt med vårdnadshavare som inte har en plats i förskolan.
- Ny verksamhet i grundskolans årskurs 4-9 ska erbjuda hjälp utanför ordinarie skoltid.
- Lovskolan i årskurs nio utökas till 75 timmar.
- En ny skyldighet att tillhandahålla en sammanhållen utbildning som stärker nyanländas etablering.
- Ny princip för betygssättning som innebär att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper.
- Fler åtgärder för att förbättra skolans arbete med trygghet och studiero.

Luleås övergripande mål till 2040 i förhållande till de globala målen i Agenda 2030

